

VASÁR NAP

ÁRA 1500 KORONA

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.

Telefonszámok: 42—49, 198—04

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K

Félévre 31.000 K. Negyedévre 16.000 K

Egyes szám ára 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 35. szám.

Vasárnap, szeptember 7.

Kéri a karikagyűrűt.

Mint az «Új Barázda» megírta, az orosházai magyar asszonyok mozgalmat indítottak, hogy a Magyar Nemzeti Bank aranyalapját megszorítsák. Felszólítják a magyar nőket, hogy egy-egy ékszerdarabbal járuljanak hozzá a Nemzeti Bank aranyalapjához. Egy gyűrű vagy egyéb aranytárgy senkit gazdaggá nem tesz, mondja a kiáltványuk, de sok ezer aranygyűrű rudakba olvasztva, hatalmas nemzeti vagyont képvisel.

Az orosházai asszonyok nemes és hazafias lélekkben fogant mozgalma közgazdasági szempontból is jelentős.

A Nemzeti Bank tudvalevően megkapta a pénzkibocsátás kizárólagos jogát, de csak annyi pénzt bocsátottak ki, amennyit nemes érckészlete szabályszerűen fedez. E korlátozás miatt a bankjegyeket nem szaporíthatják tetszőlegesen, mint ezt a Jegyintézet a múltban tette, amely annyi pénzjegyet nyomtatott, amennyire szükség volt, nem ügyelvé arra, hogy a túlszorított pénznek folyton romlott az értéke. A Nemzeti Bank csak ércfedezetével arányban álló pénzmennyiséget adhat át a forgalomnak. Ha a forgalom szükségleteire ez a mennyiség nem elég, a Nemzeti Bank csak azon módon szaporíthatja a pénzt, ha

emeli alaptőkéjét, amely aranyban és nemes valutákban fizetendő be. Minél több arany és nemes fém áll a Bank rendelkezésére, annál több pénzt bocsáthat ki, annál jobban kielégítheti a forgalom és a hitel szükségleteit, annál elevenebb mozgásba hozhatja a közgazdasági életet.

Sajnos, a Nemzeti Bank által kibocsátott pénzmennyiség a szükséghez képest máris kevesnek mutatkozik s ez előre látható volt, de még sem alakulhatott meg a Bank a kívánatos, nagyobb alaptőkével, mert tekintettel kellett lenni a Bank alapításánál arra, hogy a társadalom elszegényedett. Meg kellett elégednünk a Bank szerény megalapozásával. Kétségtelen azonban, hogy a közönség kezén még maradtak értékek drágakövekben, arany ékszerekben, amelyek felhasználásával a Nemzeti Bank aranyfedezetét jelentékenyen gyarapítani lehetne. Ügyszólván minden családnak van kisebb-nagyobb értékű aranytárgya s ezek gyakran a fiókok alján hevernek anélkül, hogy tulajdonosaiknak csak a legcsekélyebb élvezetet vagy hasznot is nyújtanák.

Ezek után az ékszerek után nyúl most az orosházai asszonyok keze, azzal a céllal, hogy a heverő értékeket dolgozó és az országot megtermékenyítő tőkévé alakítsák át.

Azt kérdezheti az olvasó, hogy mire mennénk az-

A nagyatádi hősök emlékművének leleplezése.

Képünkön nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter és kísérete látható. Az emlékmű Orbán Antal szobrászművész alkotása.

zal a néhány aranytárggyal, amiket még össze lehetne szedni? Nagyon sokra. Ha csak hús aranykorona értékű tárgyat adna egy-egy család és egymillió ilyen családra találnánk, akkor húszmillió aranykoronát kitevő érték gyűlne össze. És erre az aranyértékre, mint fedezetre, már egybillió korona papirkoronát lehetne nyomtatni. Egybillió korona pedig sok pénz. Ezzel sokféle hasznos munkát lehetne végezni, talajjavító vállalkozások, nagyarányú építkezések indulhatnak meg ennek a pénznek a felhasználásával és az emberek ezrei nyernének állandó foglalkozást. Emellett ez a munkabefektetés sok ezer millió korona évi hasznót is biztosítana. Nagyarányú fejlődésnek lendíthetnénk az ország gazdasági életét s magunknak is csinos kamatokat biztosíthatnánk, csak éppen le kellene húznunk ujjunkról az arany karikagyűrűt.

Budapest, szeptember 6.

Csak soká ne főzzék az ételt, mert elföl!

Körülbelül ezt jelenti az a néhány okos gondolat, amit nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter üzent a földreform szakácsainak. Magunk se szeretjük a gyorsforralón készült ételeket. Könnyen leközmosodik még a leves is a snellszideren. Nem is lett volna jó, ha a földreformot amúgy Hübele Balázs módjára egy hét alatt összecsapták volna. Sok hiba lett volna benne. De az megint nem volna okos dolog, ha azok, akikre a végrehajtás munkája van bízva, még évekig elhúznák ezt a szükséges reformot. Ha túlsokáig főzik az ételt, még a legfinomabb hús is elföl. Izetlen, ehetetlen valami lesz belőle. Az ember jobban megéhezik a várokozásban s másik ételt, de többet kér. Így vagyunk a földreformmal is. Kétszer ad, aki gyorsan ad. Az a földbirtokos volt a legokosabb, aki mindjárt meggyezett békésen a falubeli földkérőkkel s halogatás és mesterkedés helyett mindjárt eladott megfelelő földterületet nekik. A földművelésügyi miniszter arra hívta föl azokat az intelligens egyéneket, akik dolgoznak a reform végrehajtásában, hogy ne késlekedjenek, hanem legyenek rajta, hogy a nép mielőbb hozzájusson a földhöz. Ne főzzék el a levest. Mások pedig ne gáncoskodjanak a reform ellen, mert csak rosszabb jöhet utána...

*

Habakuk Pálék jóslatai. A házhelyek kiosztása volt a földreform első mozzanata. Utána jön a földek megváltása és kiosztása. A reform ellenzői, akik rövidlátásban szenvednek, látva, hogy a földművelésügyi kormány eme programját helyesli az egész törvényhozás és azt nem akadályozhatják meg, csüggesztő jóslatokat terjesztettek. A két főjóslat a következő volt: 1. A házhelyeken egy házat se építenek föl. 2. A kiosztott földeket nem tudják a földhözjutottak megművelni. Habakuk próféta jóslott utoljára, az is rosszul járt. Nem tanultak rajta ezek a jobb- és baloldali gáncoskodók. Ezek a Habakuk Pálék az első jóslattal máris felsültek. A házhelyeken ezer és ezer új ház épült föl. Pom-pás kis házak muskális ablakkal, cserepes tetővel. Már pedig ez volt a nehezebb feladat. Ha ehhez nem kellett a falusi kisembereknek a Habakuk Pálék segítsége, majd a földet is megművelik. Fölsülnek a második jóslattal is.

Asthmát, tüdőcsúshurutot, rekedtséget stb. gyógyít:
Asthma Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82. (Olcsó betegszobák.)

A haszonbérletekről.

Irtá: Jakabházy János dr.

III.

A haszonbér megállapítása.

A fentiekben ismertettük a haszonbérleti szerződés általános szabályait, amelyek irányadóul szolgálnak arra nézve, hogy a szerződéseknek főként mit kell tartalmazniok, illetve a szerződő feleknek mire kell elsősorban gondolniok a szerződés megkötésekor. Az alábbiakban rá akarunk mutatni arra, hogy a magánjog szabályait a gazdasági viszonyok nagymérvű megváltozása mennyire kellett, hogy megváltoztassa és az adott viszonyokhoz idomítsa. Számos olyan eset adta elő magát, hogy amikor a felek a szerződést kötötték, legnagyobb előrelátással sem gondolhattak arra, hogy a viszonyok változtatával egyik vagy másik fél érdeke, amelyet pedig a szerződő felek jóhiszeműen meg akartak védeni, nagymérvű csorbulást fog szenvedni. Épen ezért a felelős kormány volt köteles gondoskodni a haszonbérleti jogviszonyok rendezéséről és különféle rendeletek alapján arra törekedett, hogy a szerződő felek jogos és méltányos igényei az idők változása dacára megfelelő módon kielégítést nyerjenek.

Jelenleg szabály az, hogy a haszonbér bírói megállapítását most már nem évenként, hanem a fennálló szerződés hátralévő egész idejére lehet kérni az esetben, ha a haszonbér a változott gazdasági viszonyoknak többé nem felel meg. Az ilyen kérelem legkésőbb azon gazdasági év lejártá előtt egynegyed évvel terjesztendő elő, amelynek kezdetétől kívánják a haszonbér új megállapítását. A bíróság a haszonbér rendszerint a haszonbérlemény területén termelt egy vagy több főtermény mindenkori pénzbeli egyenértékében állapítja meg. Jogukban áll azért a szerződő feleknek a természetben való szolgáltatásban is megállapodni.

Mint fentebb említettük, a haszonbér pénzben vagy terményben állapítható meg. A változott gazdasági viszonyok folytán a pénzbeli haszonbér akkor nem tekinthető megfelelőnek, ha már nem felel meg annak a terményegyenértéknek, amelyet a megállapítás időpontjában az akkori viszonyokhoz képest lehetett volna vásárolni. Nemkülönbön akkor sem felel meg a haszonbér és pedig akár pénzben vagy terményben legyen megállapítva, hogyha az alapszerződés megkötése óta az általános gazdasági viszonyokban oly változás állott be, vagy a haszonbér időközben olyképmódosult, hogy a haszonbér a kérdéses ingatlanon való gazdálkodással átlagban elérhető haszonnal nem áll az alapszerződésben szándékolt arányban. Azon okból, hogy már az alapszerződés kötésekor a haszonbér alacsony volt, a haszonbér újabb megállapítását kérni nem lehet. Ez csak az esetben lehetséges, ha az alapszerződés megkötése idején fennálló rendkívüli gazdasági vagy társadalmi viszonyok a szerződő felek egyikének szerződést kötő akaratelhatározására kényszerítő befolyással voltak.

Ha a szerződő felek 1922 január 1-je után állapodtak meg a haszonbérben az egész hátralévő szerződési időtartamra, újabb haszonbérmegállapítást nem kérhetnek. Kivétel ezen szabály alól az, ha a haszonbér újabb bírói megállapításának fent felsorolt esetek alapján van helye, vagy általában véve, ha a haszonbérleti szerződés tárgyát kitevő ingatlan 50 kat. holdat meg nem haladja. Ebből a szempontból 50 kat. holdat meg nem haladó haszonbérletnek tekintendő az is, ahol haszonbérőlszövetkezet vagy bérőlcsoport a haszonbérő, de a szövetkezet vagy csoport egyes tagjai egyenkint 50 kat. holdnál nem nagyobb részletekben bérelnek földet. Ha a felek 1923. évi augusztus 19-ike után kötötték haszonbérleti szerződést, úgy a haszonbérnek újabb megállapítása csak az esetben lehetséges, ha a haszonbér részben vagy egészben előre meghatározott pénzüsszegben volt kikötve. Az erre irányuló kérelem azonban legkorábban csak a haszonbérlet második évének folyamán terjesztendő elő.

Természetes, hogy mindaddig, amíg a haszonbér újabb megállapítására irányuló eljárás folyik, az időközben esedékkéssé vált haszonbérrészletek pontosan teljesítendőök.

A mezőgazdasági haszonbérletek után valamely termény pénzbeli egyenértékében fizetendő haszonbért, szokvány-minőségű terménynek a budapesti tőzsdén — az esedékesség napját megelőző nyolc napon át — jegyzett árfolyama átlagának alapulvételével kiszámított pénzbeli egyenértékében kell az esedékesség napjától számított nyolc napon belül megfizetni. Ha a fizetésre kötelezett haszonbérleti fizetési kötelezettségének az esedékesség napjától számított nyolc nap alatt nem tesz eleget, a terményhaszonbér nem az esedékesség, hanem a teljesítés napját megelőző nyolc nap tőzsdei árfolyamátlagának alapulvételével kiszámított pénzbeli egyenértékében fizetendő. Ha a haszonbérlet vétkeesség terheli a bérnemfizetésben, a haszonbérbeadó tetszésétől függ, hogy a haszonbér az esedékesség avagy a teljesítés időpontjában a fentiek szerint kiszámítandó pénzbeli egyenértékben fizetessék meg.

Nem érvényes a szerződő feleknek 1923. augusztus hó 19. napja előtt létrejött olyan megállapodása, amely a terményhaszonbér pénzbeli egyenértékének fizetési kérdését az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezéstől eltérő módon szabályozza. Az alhaszonbérbeadó haszonbérlet az alhaszonbérbeadott ingatlanért járó alhaszonbér folytán nem juthat annak az összegnek 10 %-nál magasabb haszonhoz, amely az általa fizetett haszonbérből az alhaszonbérbeadott területre esik. Ha a haszonbérlet által fizetendő haszonbér bármilyen módon csökken, akkor ezzel csökken az alhaszonbérlet fizetési kötelezettsége is. Az alhaszonbérbeadó haszonbérlet az alhaszonbérletjének csak az esetben emelheti az alhaszonbérlet, ha a haszonbér neki is emeltetett.

Ha a haszonbérleti szerződésből kifolyólag akár egyik, akár másik fél terményekben vagy természetben egyéb módon teljesítendő szolgáltatásokat köteles nyújtani és ez bármi okból meg nem történhetik, úgy az a fél, akinek részére a szolgáltatások teljesítendőek volnának, kérheti a bíróságtól a szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megállapítását és ily módon tehet eleget kötelezettségének a másik fél. Ha pedig a terményekben való kiszolgáltatás elmulasztása esetére meghatározott pénzösszeg volt kikötve és ez a kikötött pénzösszeg a viszonyok változtával nem áll arányban a szolgáltatással, a másik fél kérheti a bíróságtól, hogy a pénz a megállapodás időpontjában levő forgalmi ár szerint felérő terménymennyiség mindenkori pénzbeli egyenértékében állapíttassék meg. Az ilyen irányú kérelem legkésőbb annak a gazdasági évnek a végétől számított 60 napon belül terjesztendő elő, melyben a szolgáltatást teljesíteni kellett volna (Folytatjuk.)

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Az elmúlt hét mozgalmas volt politikai eseményekben, amelyek között első helyen kell említeni *Bethlen* István gróf miniszterelnök kitüntetését. A miniszterelnök fáradhatatlan munkásságának, az ország gazdasági talpraállítására körül kifejtett tevékenységének méltó elismerésül

a kormányzó *Bethlen* István grófnak a magyar érdemkereszt nagykeresztjét adományozta.

A miniszterelnök az első, aki a haza körül szerzett érdemek jutalmazására alapított érdemrendet megkapta. A magas kitüntetés alkalmából természetesen számosan keresték fel üdvözlésükkel a budapesti külföldi követségek részéről s a kispapdapárt is *Mayer* János elnök vezetésével küldöttségileg fejezte ki bizalmát és ragaszkodását.

A hét másik eseménye a nagyatádi *Szabó* István földművelésügyi miniszter lemondásával keletkezett válság, amelyet azonban a miniszterelnöknek, nagyatádi *Szabó* István politikai barátainak, nemkülönben újságíróknak az egész magyar közvélemény osztatlan megnyilvánulásának sikerült elsimítani.

Nagyatádi *Szabó* István benyújtotta lemondását a miniszterelnöknek,

mert a régóta huzódó Eskütt-ügy legutóbbi főtárgyalásán a vádlott Eskütt Lajos védőbeszéd helyett súlyos vádaskodással illette a földművelésügyi minisztert. Ezt a vádaskodást már régóta ismerjük, mivel azonban ezúttal bíróság előtt hangzott el, nagyatádi *Szabó* István földművelésügyi miniszter felháborodásában azt határozta, hogy bíróság előtt kér ő is elégtételt a rágalmakkal szemben. Nagyatádi *Szabó* úgy vélte, hogy mint miniszter feszélyezve volna a bírósági tárgyaláson, ezért tehát inkább lemondott állásáról, csak hogy igazát kereshesse.

Bethlen miniszterelnök és az összes politikusok azonban úgy vélekedtek, hogy a lemondásra semmi szükség nincsen,

nagyatádi *Szabó* István a vádlottak padjáról feléje hangzó támadás miatt állásából nem távozhatik. Hosszas tárgyalás után a földművelésügyi miniszter végre is megváltoztatta

Kép a nagyatádi hősök emlékművének leleplezéséről.

Bergovecz Irénke szaval.

szándékát és megmaradt minisztériuma élén. A kormányzó egyébként a minisztert a válság elsimítása alkalmával külön kihallgatáson is fogadta, amelyen biztosította változatlan bizalmáról.

Bethlen István gróf miniszterelnök ezen a héten utazott Daruváry Géza külügyminiszterrel együtt Genfbe,

ahol a már ott időző *Korányi* Frigyes báró pénzügyminiszterrel együtt résztvesz a népszövetség ülésezésén. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter távollétében semmi értelme sincsen annak a mozgalomnak, amelyet a szocialisták és a radikális kisebbségi képviselők indítottak és amely a nemzetgyűlés összehívására vezetett. A szocialisták összegyűjtöttek harminc aláírást ahhoz, hogy a nemzetgyűlés elnöksége a Házat hívja egybe. A házszabályok értelmében ez természetesen meg is történt és

a nemzetgyűlés pénteken ülést tartott.

A szocialista-radikális akció persze csak arra alkalmas, hogy a kormánynak és a kormányt támogató többségi pártoknak a kisebbség belpolitikai téren menél több nehézséget okozzon s ezzel a külföldön tartózkodó kormányférfiak munkáját nehezítse. Az ürügy az összehívásra a munkanélküliség kérdése, erről azonban már megírtuk, hogy a kormány minden tőle telhető módon enyhíteni kíván és nagyszabású közmunkákat rendelt el. A Ház összehívásának így az agitációs célon kívül semmi más komoly oka nincs. Nem is volt hosszabb ideig együtt a nemzetgyűlés, csupán egy napig, amikor is újra elnapolták és a szünetet október 1-ig folytatják.

MEZŐGAZDASÁG

A mérleg és bizonyos mérőeszközök haszna a gyakorlati gazdálkodásnál.

Irtta: Windisch Rikárd dr., gazdasági akadémiai tanár.

A költővel elmondhatjuk, hogy «megnehezült az idők járása felettünk». Nem is kell hosszabban fejtegetni ezt, mert mindenki maga-magán érzi a költő szavainak igazságát.

Nehéz a gazda sorsa is. Sok a gondja és sok a dolga. A gazdai hivatás teljesítése a mostani időkben nehéz és sokkal több körültekintést, figyelmet, fáradtságot, takarékoságot kíván, mint régebben. Ne részletezzük az előzőket mind. Alljunk meg. Maradjunk a takarékoságnál.

A jónak mondható gazda takarékos is. Csak vigyázzon, hogy ezt össze ne tévessze a fukarsággal. Nagyon sokféle-képen és sokféle módon gyakorolható a takarékoság.

Ennek egyik módja az, hogy ne csak ne hagyjunk semmit sem elveszni, aminek a gazdasági gyakorlatban értéke van, hanem minden felhasználásra szánt cikkünket, készletünket pazarlás nélkül, *takarékosan* értékesítsük.

Egyik módja ennek a mérleg rendszeres használata. Ne használjunk pl. semmit; ne állapítsuk meg semmiféle készletünket *becslés útján. Mérlegeljünk le mindent.* Mérlegeljük le, amit a gazdaságban előállítottunk, mérlegeljük le, amit eladunk és amit kiadunk s amit a gazdaságban is felhasználunk.

Igy mindig tudni fogjuk hányadán vagyunk; tudjuk mi volt, mit adtunk ki, mi maradt; csalódás bennünket sohasem érhet.

A takarékos jó gazda számon tartja a bevételt, csak úgy, mint a kiadást is. Mindkettőnek alapja meg nem cáfolható pontos számadatok.

Ilyenek csak mérlegeléssel állapíthatók meg.

A trágyázási kísérleteknek csak akkor van értékük, ha pontosan tudjuk a vetőmag, a használt trágyafélék és a terméshozam súlyát.

Nagyon kevés az olyan gazda, aki pontosan tudja, minő súlyú a készletben lévő takarmánya. Pedig csak az esetben tudja azt jól beosztani és okszerűen kihasználni. Ha le nem méri az állatok etetésére szánt takarmányt, egyszer pazarol, máskor meg fősvénykedik. Mindkét eljárás saját kárára van. Vajjon a hizóban lévő állatok ellenőrzésénél és azok értékesítésénél nem-e a mérleg az egyedüli biztos eszköz, amelyet semmiféle más eljárás nem pótolhat?

Van-e a becslésnek ugyanolyan értéke, mint a mérlegelésnek? S az előbbi eljárás nem károsítja-e meg a gazdát akárhány esetben nagyon érzékenyen!

Az okszerű tejj gazdaságban szükség van a legváltozatosabb rendszerek szerint készült tejmérlegekre. Akárhány gazdaságban pedig nélkülözhetetlen a burgonyamérleg, amelylyel a burgonya keményítőtartalmát százalékosan kifejezve megállapíthatjuk. Mert ha szesz- vagy keményítőgyárosnak természetünk burgonyát, vagy esetleg magunk dolgozzuk fel azt a jelzett célokra, nem az a fontos, hogy holdankint mennyi gumó-, hanem hogy mennyi keményítő termelt. Ezt pedig csak a gumók súlyából és azok százalékos keményítőtartalmából tudjuk kiszámítani.

A felhozott néhány példa eléggé indokolja a mérlegek használatának szükségességét.

A mérlegen kívül a gazdának akárhányszor lehet szüksége bizonyos mérőeszközökre, amelyek segítségével *egyik-másik terményének és termékének értékét is megállapíthatja.* Ugyanilyen mérőeszközöket használhat részben az általa szükségelt cikkek bevásárlásánál is, hogy károsodástól megóvja magát.

Az idesorolható műszerek többnyire *fajsúlymérők.*

Ezek aszerint, hogy minő a rendeltetésük, lehetnek cukormérők (saccharométer), szeszmérők (alkoholométer), tejmérők (laktodensiméter), mustmérők (a must cukortartalmának meghatározására). Szüksége lehet a gazdának akárhány-

szor olyan eszközre is, amellyel a gazdaságban termelt tej, tejszín, tejföl, esetleg sajt és vaj zsírtartalmát könnyen és elég pontosan meghatározhatja.

Ha a gazda cukorgyárnak, szeszyárnak répat termesz, esetleg répanemesítéssel kíván foglalkozni, akár ipari-, akár takarmányozási célokra, ennek cukortartalmát is tudni kívánja. Erre használja a cukormérőt. A szőlőtermesztő gazdát nemcsak az érdekli, hogy mennyi mustja termelt, hanem tudni óhajtja ennek cukortartalmát is. Az a cukormérő, amely úgy van készítve, hogy vele a must cukortartalma megállapítható, a *mustmérő* nevet viseli.

Ha a gazda szeszt főz, pálinkát készít vagy ilyeneket vásárol, azt is kívánja tudni, hogy azok milyen erősek, hány fokosak. Erre a célra szolgálnak a *szeszerősség-mérők* (alkoholométerek), amelyekkel *csak víz- és szeszből* álló elegyek (égetni való és finomított tiszta szeszfajták, ivópálinkák) erőssége — szeszfoka — meghatározható. A bor és a borseprő szesztartalma szeszmérővel *közvetlenül* meg nem határozható. E célra való eszköz a *Malligand-féle* borszeszmeghatározó készülék.

Ha a gazda benzint vásárol traktorra, vagy bárminő más benzinnel hajtható motora számára, nem mindegy, hogy könnyű (kicsi fajsúlyú), vagy nehéz (nagy fajsúlyú) benzint szállítanak-e neki, mert e kettő ára nem egyforma ilyenkor használja a *benzinsűrűség-mérőt.*

Sok helyet igényelne, ha részletezném mindama előnyöket, amelyet a gazda magának a mérleg és az említett mérőeszközök beszerzése és rendszeres használata útján biztosíthat. Aki az elmondottakon csak egy kissé is behatóan gondolkodik, okvetlenül reá jó arra, hogy az említett eszközök beszerzésére fordított kiadások a legrovidebb idő alatt megtérülnek, de azonkívül is állandó anyagi előnyöket biztosítanak. Használatuk tehát mindenképen indokolt.

A takarmány- és cukorrépa állati ellenségei.

Irtta: Schilberszky Károly dr.

1. Répagyökérféreg. Egy parányi, talajlakó fonálféreg telepedik és élősködik a gyökereken, aminek következtében a fiatal növények egészen elhalnak; a fejlettebb növények gyökerén pedig a beéresi folyamatot többé-kevésbé késlelteti és ezzel összefüggésben a cukortartalmat alacsonyítja. A gyökérféreg a fiatal gyökerekbe furakodnak és rajtuk csomószerű dudorodások támadnak. Ez a veszedelmes kártétel — többnyire répatermesztő vidékeken — fenyegető módon nyilvánul.

Védekezés. 1. Mély talajmunkálás és megfelelő trágyázás. 2. Korai vetés. 3. Időnként kétévi szünetelés mind olyan természetű növényekkel, amelyeken a répagyökérféreg szintén előfordul. (Repe, kelkáposzta, retek, mustár, kertizsáza, napraforgó, laboda.) 4. Nagyon fertőzött talajokban fogónövényekkel való irtás, még pedig négyzében egy év alatt (áprilisban először és 4–5 héttel utána folytatódólagosan három vetés; minden újabb vetés előtt az előbbi növényzet felszedendő; a fogónövényekkel való irtás után való esztendőben leginkább ajánlatos a következő növények termesztése: árpa, kender, len, mák, borsó). 5. Trágyadombokra ne kerüljenek répahulladékok.

2. Répagyökereken rágó rovarok. Cserebogárpajzok (*Melolontha vulgaris*), drótféreg (pattanbogár álcája, *Agriotes lineatus*), répabarkók (*Cleonus*) álcája, lótetű (*Gryllotalpa vulgaris*).

Védekezés. A cserebogarakat pusztítani kell; szántás közben pedig a pajzokat szedni kell vagy odaterelt állatokkal (baromfi, sertés) feletetni. A drótféreg közvetve jól irtható, ha a szántóföld közelében a gyomokat és az útszéli gyepet pusztítjuk; a tarlókat mielőbb buktassuk alá, ne engedjük kiszáradni; sertésjárás sok drótférget megöl, különösen vetés előtt tüssünk. A répabarkók álcája ellen közvetlen módon nem védekezhetünk, hanem irtani kell magukat a bogarakat. (Erről alább lesz szó.) A lótetű ellen főleg azzal védekezhetünk, hogy a széthányt istállótrágyát a szántó-

földrehordás előtt baromfiakkal vagy sertésekkel feltúrjuk; a szántóföldön pedig szántás előtt járassuk a sertéseket és utána terejük oda baromfiakat.

3. Répabogarak. Legkártékonyabbak: a nagy vincellérbogár (*Otiorrhynchus ligustici*) és a lisztes répabarkó (*Cleonus punctiventris*). Ezek a bogarak a fiatal répanövények szikleveleit és a szár tetejét lerágnak, egyik növényt a másik után; egész sorok mennek így tönkre. Sokszor kell miattuk a vetést megismételni. A répabarkó kikelt álcája májusban a répa gyökerére vándorol és elrágja a fiatal gyökeret, később az idősebb répagyökér hegyét pusztítja el; egy répán olykor 8–10 kukac is él.

Védekezés. A répabogarak ellen célravezető eljárások a következők: a régi egy- és kétéves táblák körülárkolása; a régi és az új répaföldön a bogarak összeszedése; a kikelt répának 4/0-os barkósóoldattal (klórbarium) való permetezése. A bogárszedést baromfival, legjobban pulykával vagy gyöngytyúkkal is lehet végezteni, 20–25-ös falkában lassan fel-alá terelgetvén. Tetemesebb bogárjárás után a szántóföldet sertésekkel fel kell túrni, hogy a földből az álcákat és bogarakat kiszedhessék. A vetésgörgő pontos betartása lényeges szempontja a védekezésnek.

4. Vetési bagolyféle. (*Agrotis segetum*.) A hernyóját moszkos vagy fekete pajor, nemkülönbön porkucac néven ismerik; rágja a fiatal növények leveleit és igen nagy károkat tehet.

Védekezés. Igen fontos a gyomok irtása, főleg július és augusztus hónapok legyenek gyommentesek, mivel ekkor rajzik a pille és rakja le petéit; a tarlók se gyomosodjanak el, azokat idejében fel kell törni; gyomos parlag és ugar ne legyen. A trágyát a kihordás után azonnal szántsák a talajba. Vetés előtt a szántóföldet járassuk legalább két hétig sertésekkel.

Köldöktörzés. Minden tenyésztő tudja, hogy az újszülött és a párnapos állat sok veszedelemnek van kitéve. Ezért aránylag sok megbetegszik és el is hull vérmérgezésben, vérhasban, bénaóságban, tüdőgyulladásban stb. Ma már tudjuk, hogy mindezen betegségeknek baktériumok az okozói, melyek a köldökön, mint nyitott kapun jutnak be a kis állat testébe és a nedvkeringés útján vitetnek a tüdőbe, májba, a belekbe, az izületekbe, hol azután kifejtik veszedelmes munkájukat. Meg kell tehát akadályozni, hogy ilyen veszedelmes baktériumok jussanak a köldökre. Egyszerű emberek néhol a köldököt azzal védik, hogy marhatrágyával becsapják. Ez helytelen eljárás, mert a marha bélsarabán is lehetnek gyulladást előidéző, sőt szarvasbetegséget előidéző baktériumok is. A köldöktörzés megakadályozása céljából mindenekelőtt arról kell gondoskodni, hogy a vemhes állatok istállójában ne álljon olyan állat, melynek genyvedő sebe vagy bárminő kóros kifolyása, hasmenése stb. van, azután pedig arról, hogy az elletések tiszta helyen történjenek. Az elletés közelálló anyaállatok szörköntösét és bőreit tehát tartjuk tisztán és az ellés előtt közvetlenül egy tisztán almozott álláshelyre vezessük. A szülés befejeztükor senki se nyuljon a köldökzsinórhoz vagy annak csonkjához — legfeljebb az állatorvos. A különféle munkával (takarmányozás, szántás, trágyázás stb.) foglalatokodó egyéneknek kérges keze ugyanis még a leg-gondosabb mosás után se lehet teljesen mentes a piszoktól. Már pedig a piszok parányi mennyiségében a baktériumok ezrei tanyázhathnak. Ha a köldök fertőtlenítését jónak tartjuk, öntsük a fertőtlenítő folyadékot (jódintinktúrát) bőszájú edénybe (csészébe) és ezt tartuk a köldök alá úgy, hogy a köldökcsomok a folyadékban megfürödhessen. Ajánlatos még az újszülött borjút legalább két hétig inkább anyja mellett hagyni és nem a többi borjú közé ereszteni, mert a többi közt sokszor akad hasmenéses vagy egyéb betegségekben szenvedő s ezekről könnyen átragad a baj az újszülöttnél.

A dán vörös marha. (Képpel.) A kis Dánia sertéstenyésztéséből és főleg tejgazdaságából él. A dán vaj kiválóságát az egész földkerekségén elismerik. De nemcsak a tej feldolgozásának mesterei a dánok, hanem a tenyésztésnek és tejtermelésnek is. Ők kezdték 30 évvel ezelőtt teheneik tenyésztésének pontos megállapítását és ők kezdték az okserű tenyész kiválasztást, azaz csak a legjobb teheneik ivadékaikat felnevelését. Ennek eredménye az, hogy a dánok vörös marhája ma már a legdöbben teljő hollandival versenyez. Mai képünk egy kiváló dán vörös tehenet mutat be.

Hideg környezetben takarmányt pazarol az állat. Ezt a mondatot szakkönyvekben sokszor olvashatjuk. Alapos megértéséhez tudnunk kell, hogy háziállataink egészséges szervezetében bizonyos állandó hőmérsékletnek kell lenni. A lóé, 37,5° C., a szarvasmarháé 38–39° C., a juhé és sertésé 39–40° C. A szervezetben a hő a tápanyagok elégeése miatt az izommunka, a szív dobogása, a mellkas, gyomor, bél stb. mozgása közben termelődik. Ha sok hő termelődik, akkor a fölös mennyiséget a szervezet a környező levegőbe kisugározza vagy izzadással kapcsolatos elpárologtatás útján szabadul meg tőle. Ha azonban az állat tartózkodási helye hideg, akkor a kelleténél is több hő vezetődik ki a szervezetből. Minthogy azonban a fajokra jellemző és állandó hőmérsékletnek (l. fent!) csökkenni nem szabad, a szervezet végtagjainak mozgata, az izmok remegése stb. útján iparkodik hőt termelni. Ezen hőtermelésre tápanyagokat feleslegesen eléget. Tápanyagokat takarít meg tehát az a gazda, ki állatait nem túlhideg istállóban tartja, hanem gondoskodik arról, hogy azokban a hőmérséklet 10° C. alá ne süllyedjen. Természetesen a szopós állatok, szoptatós anyák istállója — a meghülés elkerülésére — még melegebb (15–17° C.) legyen.

Egy kiváló példány a vörös dán marhafajtából.

Vetőmagkérdés. Az 1924-i termés általánosságban rosszul ütött be. Gyenge a mennyiség és gyenge a minőség. A gyenge minőség a gazdákat a jövő évi termés szempontjából is érdekli már, mert hiszen apró, tápszegény mag nem fejleszthet elég élet-erős növényt. Ezidén tehát kétszeresen fontos, hogy lehetőleg kedvezőbb viszonyok közt fejlődött, erőteljő duzzadó vetőmagot, lehetőleg nemesített rozst és búzát szerezzünk be a vetés céljaira. Akiknek azonban nem áll módjukban nemesített vetőmagot beszerezni, az — *Westsik Vilmos* gazdasági felügyelő véleménye szerint — legjobban teszi, ha az 1923. évi termési rozsból és búzából vet, mert így veti meg kellő alapját a jövő termésnek. Hivatkozik a kiváló gazda arra, hogy a búza és rozst sok éven át megtartja csiraképességét, tehát ezen alapon a mult évi maggal szemben az aggodalom alaptalan. Ha azonban valaki feltétlenül nyugodt akar lenni, vessen 5–10% kal többet a mult évi magból, mint amennyit az ideiből vetni szoktak. *Westsik* szerint egyes uradalomokban már régi szokás, hogy következetesen csak elmúlt évi termésű őszi gabonát vetnek el. Ezt azért teszik, mert a gyenge csira egy év alatt elveszti életképességét, míg az erősé megmarad és erős növény fejlődését vonja maga után. A tavalyi magból kikelt növények közül tehát mindegyik erőteljes lesz ezen egyszerű tenyész kiválasztási módszer útján.

A Schadek Antal-féle epegyógyaszappan és comedo arcviz a legmegbízhatóbb szer pattanás, mitesser és tágpórus ellen. **SZEPLŐ,** májfolt és bőrelszíneződés ellen egytlen szer a Pigment-kenőcs. **A SZÉNSAVASFÖLD** teltebbé, üdév, frissé teszi az arcot. Beszerezhető: Schadek Antal kozmetikai műtermében, IV., Váci-u. 12. félemelet.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Mezőgazdasági hitel közraktárak útján.

Ipolyi-Keller Gyula nyugalmazott államtitkár, a Futura elnök-igazgatója, még a múlt évben tervezetet készített a mezőgazdasági hitel megoldására. A tervezet alap gondolata az, hogy az öt mezőgazdasági kamara körzetében létesítendő közraktárak útján keletene megoldani az agrárhitelt. Központi irányítás mellett valamelyik nagy bank vagy a nagy bankok támogatásával és az altruista gazdaszervezetek bevonásával a tervezet úgy kívánja szervesen kiépíteni azt a közraktári hálózatot, hogy az a mezőgazdasági hitelrendszer alapja legyen. A gazda a közraktárakban tárolt terményekre előleg-kölcsönöket kapna és a Nemzeti Bank leszámítolná a közraktári jegyeket. A hitelkérdés megoldásán kívül a tervezet a közraktárak nevelő hatásának nagy jelentőséget tulajdonít, mert arra készítené a kisembereket, hogy szokvány minőségű terményeket állítsanak elő. A Nemzeti Bankban legutóbb tartott értekezleten a mezőgazdasági hitel kérdését már e tervezet alapján tárgyalták. Az értekezleten *Szabóky* Alajos pénzügyi államtitkár elnökölt, jelen voltak *Schober* Béla államtitkár, a Nemzeti Bank vezérigazgatója, *Lenk* Adolf, a Nemzeti Bank igazgatója, *Schandl* Károly dr. földművelésügyi államtitkár, *Gally* Kálmán földművelésügyi miniszteri tanácsos, *Ipolyi-Keller* Gyula, *Staub* Elemér ny. államtitkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara és *Ormány* János, a Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara képviselője. A vita lezáródott eredményeképpen *Schober* Béla, a Nemzeti Bank vezérigazgatója kilatásba helyezte azt, hogy bizonyos, a tőke biztonságára és az áruk kezelésére vonatkozó feltételek mellett a *Nemzeti Bank nem fog elzárkózni a közraktári jegyek leszámítolása révén legfeljebb három hónapig terjedő hitellezés elől*. Egyúttal felkérték a gazdasági egyesületeket ennek a javaslatnak részletes kidolgozására.

A mezőgazdasági hitel kérdésével kapcsolatban *Horánszky* Dezső dr., az Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatója a következő nyilatkozatot tette:

— Az egyik legnagyobb feladat a mezőgazdák tőkeerejének egészséges fokozása. A mezőgazdaság részére most az öt körzeti hitelszövetkezetnél *hús milliárd korona áll rendelkezésre*. Ennek mértékét *jelentékenyen fel kell emelni*, mert nem kétséges, hogy a hús milliárd korona a mezőgazdaság részére még forgatókének is elegendő csékély. A kormánynak oda irányul minden törekvése, hogy *fokozza a mezőgazdaság hitelképességét és tőkeerejét*, hogy a Magyar Nemzeti Bank a még hiányzó összeget is folyósíthassa. Ennek útját azonban a gazdáközönésnek üzletrészek jegyzésével kell egyengetnie. A kormány a maga részéről már fel is emelte az üzletrésztőkét, amennyiben újabb *tizenkét milliárd koronát engedélyezett*. De szükséges, hogy ezt az összeget üzletrészek formájában a birtokosok is lejegyezzék.

Felvétel a kisbéri tejmunkásképző iskolába.

A kisbéri tejmunkásképző iskola az 1924. évi november hó 1-én kezdődő egy éves tanfolyamára tíz tanulót fog felvenni. A tanulók lakást és ellátást ingyen kapnak, azonban, tekintettel az élelmiszerek drágaságára és az állam teherbíróképességének erősítésére, a felvételnél — egyéb körülmények figyelembevételével — az alábbiak szerint fokozódó mértékben részesülnek előnyben azok, akik havonként negyven, hatvan vagy nyolcvan kilogramm bűz, illetve annak ellenértéke fizetésére kötelezettség vállalnak. A felvételnél kiszolgált katonák, továbbá azok, akik tehenészetben, esetleg tejjgazdaságban már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek. Akik magukat felvétetni kívánják, szabályszerű bűzgyéggel ellátott és a felvételi feltételekben említett bizonyítványokkal felszerelt sajátkezüleg írt s a kisbéri m. kir. ménésbirtok igazgató-ságához címzett folyamodásukat legkésőbb 1924. évi szeptember hó 30-ig az iskola vezetőjéhez nyújtják be. Ugyanott a részletes feltételek is megtekinthetők.

Nagyszabásúnak ígérkezik az őszi haszonállatvásár.

Az őszi haszonállatvásár, baromfi- és gépkiallítás bejelentéseinek eredménye, az Országos Tenyésztés- és Haszonállatvásártelep Intéző Bizottságától vett értesülésünk szerint, úgy minőségileg, mint mennyiségileg igen jó, az árak pedig aránylag mérsékelték és így minden valószínűség szerint a vásárra hozott állatoknak jórésze gazdát fog cserélni. A tenyésztők mellett nagy kollektívával szerepelnek az állatermeszkedők is régi jóhírű cégek nagyszámú erdélyi jármos ökröt, bivalyt és fejős tehenet hoznak eladásra. Az augusztus 26-án lezárt adatok szerint negyven kiállító simmenthali, berni, pirostarka hazai, rajnai, montafuni, magyar, erdélyi magyar bikákat, teheneket üszöket, ökröket, tinókat és bivalyokat, tizenöt kiállító mangalica, lincolnshire, német nemesített, yorkshire, berkshire, cornwall, mangalica-berkshire sertéseket állít ki. Juhok közül hazai fésűs, husmerinó és friesz juhok fognak szerepelni. A baromfikiallításon körülbelül nyolcvan kiállító vesz részt. A gép- és eszközkiállításban ötvenen felül van a kiállítók száma. Nagyon idősebb lesz a nemesített vőtomagvak kiállítása. Lesznek még szűgyártómunkák, állatgyógyeszer, növényvédelmi szerek, gummi-árak, kosárfonó munkák. Gazdatársaink figyelmébe ajánljuk az őszi haszonállatvásárt vásárlás és tanulmányozás céljából. A kereskedelmiügyi miniszter ötven százalékos utazási kedvezményt engedélyezett Budapésre és vissza, az államvasutak és az ezek kezelésében lévő helyierdekű vasutakon, mely kedvezményt a Déli vasút is megadta. A menetdíjkedvezmény igénybevételére szolgáló igazolványok az Országos Tenyésztés- és Haszonállatvásártelep Intéző Bizottságánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.) kaphatók személyenként 6.000 korona költségmegtérítés ellenében, míg legcélszerűbb levélbélyegben a megkereső levélhez mellékelni, amelyben közölni kell az illető nevét, foglalkozását (földbirtokos, bérlő, gazdatiszt, kispazda, stb.), lakáscímét és a felszállóállomást, továbbá azt, vajjon ez utóbbi a Máv, vagy a Déli vasút vonalán fekszik-e. A kedvezményes utazási igazolványokat a visszatérés alkalmával való érvényesítés céljából a vásárirórában kell lebélyegezni.

A tojáskivétel illetékmentes.

A pénzügyminiszter hatályon kívül helyezte azt a korábbi rendelkezést, amely szerint a tojás kivitele alkalmával minden 110 láda tojás után kiviteli illeték fejében 55 láda tojást kell beszolgáltatni. Ennél fogva ezentúl a tojás kiviteli illeték fizetésének, illetve természetben való leadásának kötelezettsége nélkül szállítható ki külföldre.

A belügyminiszter a selyemtenyésztés előmozdításáért.

A belügyminiszter a hazai selyemtenyésztés előmozdítása érdekében rendeletet adott ki, amelyben felhívja a törvényhatóságok figyelmét, hogyha egyes törvényhatóságokban a lakosság a mezőgazdaságban és ipartelegeken állandó foglalkozást talál is, ez még nem jelenti azt, mintha nem lehetne eredményesen üzni a selyemtenyésztésről. A selyembütermelés csak mellékfoglalkozás, melyet elvégezhetnek a kiskorúak és öregek is. Azzal a kifogással szemben, hogy az eperfa tenyésztése nem kívánatos, mert értéktelen, a rendelet a megállapítja, hogy az *eperfa haszonfának is jobb az akácnál*, mert java nem hasadozik, a földben oszlopok céljára tartósabb, szerszámának elismerten kitünő, sőt hordókészítésre is alkalmas. A miniszter fenntartja a selyemtenyésztés érdekében kiadott régebbi rendeletét és utasítja a tisztviselőket annak pontos teljesítésére.

Rendelet a mezőgazdasági termények tűzvédtől való megóvása tárgyában.

A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben elrendeli a mezőgazdasági terményeknek tűzvédtől való megóvása tárgyában kiadott körrendelet tűzvédelmi intézkedéseinek pontos betartását, illetve ellenőrzését. A rendelet az alárendelt hatóságokat és közegeket személyükben teszi felelőssé arra az esetre, ha az előfordult tüzesetek után azt állapítanak meg, hogy a tüzesetet a rendelet hiányos foganatosítása vagy a felületellenőrzés okozta.

A pécsi polgári fiúiskola gazdasági iskolával bővül.

Kun Kálmán pécsi polgári fiúiskolai igazgató már régebben mozgalmat indított, hogy legalább egy hold föld területet adjanak a polgári iskolának, hogy azon a növendékek gazdasági ismereteinek fejlesztésére *külön gazdasági iskola létesüljön*. A tervet magáévá tette *Visnya* Ernő kincstári főtanácsos, aki méltányolva az ügy fontosságát, a város mellett levő telepén nyolcszáz négyszöglet ajándékozott örök tulajdonul Pécs városának, hogy ez a terület már a most kezdődő tanéven rendelkezésre álljon a polgári fiúiskolának gazdasági iskola céljaira.

A tejszín és tejföl forgalmának szabályozásáról.

A földművelésügyi miniszternek a tejszín és a tejföl forgalmának szabályozásáról kiadott rendelete november 1-én lép életbe. A rendelet a tejszín és tejföl meghatározását írja körül, a tejszín és a tejföl hamisításának tilalmát mondja ki és a tejtermékek elnevezését pontosan körülírja. Tartalmazza a rendelet a tejszín és tejföl kezelésére, szállítására, árusítására és kimerésére vonatkozó szabályokat, tartalmazza a beteg fejőállatoktól kifejtett tej forgalomba hozatalát és feldolgozását, végül büntető és zárórendeleteket tartalmaz.

Büntetést kap, aki fejletlen csikót befog.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjának tudomására jutott, hogy a gazdaközönség egy része másfél és két éves csikókat befog és igazásra használ. A nemzeti vagyont meg nem becsülhető károsodás éri azáltal, hogy az idő előtt befogott csikók kifejlődésükben visszamaradnak, mert a túleröltetés folytán ezekből rendes és hasznavehető ló sohasem lesz. Természetesen csikó-korukban befogott, fejlődésükben visszamaradt, satnya kancák után jó csikókat nevelni nem lehet. Az a gazda, aki fejletlen csikókat idő előtt befog, *állatkínzást követ el*, ami nyolc napig terjedhető elzárással és megfelelő pénzbüntetéssel sujtható. Ismételt figyelemztetés sikertelensége esetén az ily gazdák ellen a kihágási eljárás meg fogják indítani.

Tenyészállatkiállítás lesz Szegeden.

Szeptember hó első hetében — mint ismeretes — nagyarányú tenyészkiállítást rendez Szegeden a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara és a szegedi Gazdasági Egyesület. A tenyészkiállítást három napra tervezik és szeptember 6., 7. és 8-án tartják meg. Eddig is oly nagy számban jelentkeztek a kisgazdák és nagyobb birtokosok a kiállításra, hogy igen nagy arányúnak ígérkezik.

Évzáróvizsga a somogyzentimreai földművelésiskolában.

Most volt a somogyzentimreai m. kir. földművelésiskola két éves tanfolyamának évzáró vizsgája. A minisztérium képviseletében Gállos Aladár országos kir. tanfelügyelő, a vármegye képviseletében Sárközy György főispán, Krieger Ödön vármegyei főjegyző, Gosztonyi Mihály nagybirtokos, a vitézi szék képviseletében lonyódi vitész Markóczy Antal tábornok, vitézi szék kapitány, az Alsó-dunántúli Mezőgazdasági Kamara képviseletében Horváth Jenő kamarai igazgató jelentek meg. A vizsgát Gállos Aladár vizsgálóbiztos vezette. A tanulókat nemcsak előadók, hanem a jelen voltak is szigorúan megvizsgáztatták. A vizsgát a jelenlévők teljes megelégedésére fényes sikerrel állották ki. Meglepő volt a tanulók képzettsége és gyakorlati tudása. A vizsgát társaságban követte. Délután pedig az Ifjúsági Gazdakör tartotta záró ülését. Ugy a vizsga sikere, mint a tanulók gazdaköri működése azt mutatják, hogy az iskolából képzett ifjak kerülnek ki, akik az iskolában szerzett tudásukat az életben érvényesítve, a *többtermelés eszméjének méltó zászlóvivői, megvalósítói lehetnek*. Ebben az érdekm az iskola igazgatóságát és tanári karát illeti, kik minden igyekezetükkel azon munkálkodnak, hogy a magyar rög szülőiteiből képzett gazdákat neveljenek.

Lókiállítás és vásár lesz a Tattersalban.

A Tattersal lóvásártelepének igazgatósága október 11-től 15-ig díjazással egybekötött tenyész-, használati és luxusló kiállítást, valamint vásárt rendez a fővárosi Tattersal telepén. Erre a kiállításra és vásárra a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett vasúti fuvardíj kedvezmény mellett lehet felhajtani a kiállítandó lovakat. A lovak bejelentését legkésőbb szeptember 10-ig a megfelelően kitöltött bejelentő íven a határidőig a székesfővárosi Tattersal lóvásártelep igazgatóságához kell belküldeni.

A magyar cserkészek diadalútja. A kopenhágai cserkészoлимпиаzson győnyörű sikerrel szerepelt magyar cserkészcsoport a mult csütörtökön érkezett haza a fővárosba, amelynek lakossága a hatóságokkal az élen megható ünneplésben részesítette a diadalmas magyar fiúkat. Harmincezer ember kísérte végig a Rákóczi-úton a felvirágozott csapatot, amely oly szép és értékes győzelmet aratott a világ ifjúságának versenyén.

Pápi szabó! Szovik József reverenda- és cimadakesztő, Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 11. Telefon József 61—24.

Hősök emléke. Az elmúlt vasárnap ismét három helyen leplezték le a hősök emlékművét. Így a pestmegyei Izsák község világháborúban elesett 257 hősenek emlékoszlopát. A leleplezési ünnepséget megelőzően iktatták be a Majláth István által adományozott vitézi telekre vitész Szabó Sándor hadnagyot. A leleplezési ünnepségen megjelent József királyi herceg is. Mokcsay Zoltán nemzetgyűlési képviselő tartotta meg emlékbeszédét, majd József főherceg emlékezett meg a 38-as Molinár bakákról, a 7-es Vilmos huszárokról, az 1-es és 2-es honvédek háborús erényeiről. — Vasárnap avatták fel Csanádalbertiben azt az emlékszobrot, amelyet a község 80 hősi halottjának emlékére emeltek. Az ünnepi beszédet Tarnay alispán mondotta. — Bánfalva község hősi halottainak emlékére emlékszobrot emelt. Talapzatába bevették annak a 98 bánfalvi férfiúnak nevét, akik a világháborúban estek. A szobor leleplező ünnepségén megjelent vitész Simon Elemér főispán vezetésével a vármegye tisztikarának küldöttsége. Az ünnepi beszédet Östör József dr. nemzetgyűlési képviselő mondotta.

Egy tanyai család gazdasága az Alföldön.

A magyar talpraállás munkáját üdvözli a nemzetek szövetsége. A nemzetek szövetségének magyar bizottsága Genfben zárt ülést tartott, amelynek tárgya a magyar újjáépítési program volt. Legelőbb is Smith főbiztos jelentést tett a magyar pénzügyi újjáépítés terén eddig elért eredményekről és elismeréssel szólott a magyar kormány közreműködéséről. A magyar kormány nevében Korányi Frigyes pénzügyminiszter mondott nagyhatású beszédet az ország talpraállításáról. A vita folyamán ismételten rámutattak a magyar kölcsön sikerére. A magyar bizottság majdnem egyhangúan elfogadta a határozati javaslatot, amelyet elfogadás végett a tanács elé terjesztettek. A javaslat megállapítja, hogy Európa és Amerika jegyzésével a külföld lényegesen részt vett a talpraállás munkájában. Az új nemzeti bankot megnyitották, az inflációt megállították, a közigazgatási reformot megkezdték és a ki- és bevételi tilalmak megszüntetését megindították. A határozati javaslat *gratulál a magyar kormány-nak és a főbiztosnak* az eredményes munkához és kijelenti, hogy a magyar kormány és a magyar nép nagyban hozzájárulhat a talpraállás befejezéséhez, ha a belpolitika terén a megkezdett közigazgatási reformot elfogadja és az egyensúly megteremtését az adott alapon keresztülviszi. A nyilvános ülésen a nemzetek szövetségének tanácsa elfogadta a magyar bizottság határozati javaslatát. Az ülés folyamán Smith hosszabb jelentést terjesztett elő működéséről. Korányi pénzügyminiszter még egyszer hangsúlyozta, hogy Magyarország kész a nemzetek szövetsége programjának keresztvitelére és megköszönte a nemzetek szövetségének, hogy a magyar tökeszegénységnek a magyar hitel helyreállításával véget vetett.

Nagy Pál tábornok érdemkeresztje. A kormányzó vitész Nagy Pál tábornokot, a honvédség parancsnokát, a Magyar Érdemkereszt I. osztályával tüntette ki a honvédség megszervezése körül szerzett érdemeinek elismeréséül.

A londoni javaslatok megszavazása után. Az elmúlt héten az egész világ feszült figyelmére a német birodalmi gyűlés döntése elé tekintett, amelyen arról volt szó, hogy a londoni határozatokat törvénné emelik-e vagy sem. A német nép feszült izgalommal várta a döntést, de nem kevesebb érdeklődést tanúsított eziránt egész Európa, mert hiszen a javaslatok elutasítása hátráltatta volna a béke felé vezető út megnyitását és a gazdasági újjáéledés lehetőségét. A birodalmi gyűlés körül csütörtökön az izgalom a tetőpontra hágta. Úgy volt, hogy csütörtökön hoznak döntést. Végeztek is a javaslatokkal, a szavazást azonban péntekre halasztották, mert remény volt a pártok közötti megegyezésre. Ez a remény csak késő délután kelt szárnyra, mert *csütörtök délig a német politika körében meg voltak győződve, hogy a javaslatok elutasítására és a birodalmi gyűlés feloszlatására kerül a sor.* A német nemzeti pártiak akarták megakadályozni a javaslatok megszavazását, mert az ántántól sokkal nagyobb engedményt követeltek. A kormánynak az az érvelése, hogy több híján az elért eredményeket is el kell fogadni, mert *visszaautasításuk katasztrófába viheti az országot, végül is jobb belátásra bírta a német nemzeteket.* Így aztán a pénteki döntő ülésen megszavazták a londoni javaslatokat. Mint a szavazás után a birodalmi kancellár kijelentette, nagy megkönnyebbülést hozott ez a döntés a szavazás után azonnal értesítette ennek eredményéről londoni követét és megbízta a londoni határozatok aláírásával. Szombat délelben a londoni megállapodásokat a német követ, úgyszintén az ántánt nagykövetei is Londonban aláírták. Szeptember 20-án már visszaáll a szabadforgalom a megszállott és meg nem szállott német területek között.

Az új házak adómentesek. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszter körrendeletét az újonnan épített lakóházak ideiglenes adómentességéről. Az újonnan emelt épületeket és épületrészeket a házadómentesség abban az esetben is megilleti, ha ezeket az épületeket, illetve épületrészeket 1924. január elseje és 1926. november elseje között helyezik lakható állapotba. A házadómentesség tartama alatt kincstári haszonrészesedés nem jár az épületrészek után. Az adókedvezményeket a pénzügyminiszter bárki által építhető lakóházra kiterjeszheti.

Kőkorszakbeli lelet Mezőnyéken. Mezőnyéken kavicsbányászás közben teljesen jókarban lévő agyagtalakat, valamint több más edényt és két lapos, malomszerű, primitíven csiszolt kődarabot találtak. Valószínűnek tartják, hogy a leletek egy kőkorszakbeli temető nyomaira vezetnek.

Hármas gyermekalás. Házy Ferenc pacsai szíjgyártómester felesége hármas ikreknek adott életet. Mind a három leánygyermek életképes, egészséges. Az anya a körülményekhez képest elég jól érzi magát.

A dunántúli evangélikus egyházkerület közgyűlése. A dunántúli evangélikus egyházkerület Pécsen tartotta ezévi közgyűlését, amelyen megjelent Kapi Béla püspök, Pesthy Pál igazságügyminiszter, Nádossy Imre dr. országos főkapitány, Nendvich Andor Pécsváros polgármestere és az egyházi előkelőségek közül igen számosan. Mesterházy Ernő dr. egyházkerületi felügyelő megnyitó beszédében foglalkozott a háború után kialakult nehéz viszonyokkal. Megfeszített munkára, takarékosagra és önfegyelmezésre van szüksége népünknek, míg elérhetjük a boldogabb jövőt. Az evangélikus egyház kiveszi részét a nagy újjáépítő munkából, a hívek mindenkor megfeleltek kötelességeiknek. Kapi Béla püspök bejelentette, hogy az egyetemes közgyűlést október 16-ára hívják össze Budapestre. A közgyűlés feltevésekkel fordult az egyetemes gyűléshez, hogy az egyházi intézmények fenntartása végett járjon közbe a kormánytól és sürgesse az 1848. évi 20. törvénycikk az evangélikus egyházra vonatkozó rendelkezéseinek a viszonyoknak megfelelő végrehajtását. Az államtól az egyházi segélyek valorizálását kéri. Megemlékeztek a beállott személyi változásokról és örömmel üdvözölték Pesthy Pált, a bonyhádi főgimnázium felügyelőjét az igazságügyminiszteri székben. Az elnök kegyelettel emlékezik meg Németh István református püspök haláláról. A közgyűlés után százerterikes bankett volt, amelyen az első felköszöntőt Kapi Béla püspök mondotta a kormányzóra. Pesthy Pál igazságügyminiszter Kapi Bélát és az evangélikus egyházkerületet köszöntötte fel.

Legjobb és legolcsóbb gazdasági és kocsizó lószerszámok Kurucz Mihálynál kaphatók Budapest, Rákóczi-út 34, udvarban.

Az irredentizmus vádja. A parlamentek közötti szövetség legutóbbi berlini értekezletén a mindig ijedező kisántánt az irredentizmus vádját emelte Magyarország ellen és hogy elterelje a figyelmet a megszállás alatt élő magyarok keserű sorsáról, azzal állt elő, hogy a magyarok folyton szítják az elégedetlenséget. Ezekre a vádakra a magyar kiküldöttek megfeleltek és az alaptalan vádaskodással szemben úgy Berzevics Albert, mint Sztéryeni József és Lukács György ismertették a *megszállás alatt élő magyarok szomorú sorsát.* Élesen ostromozták azt a tényt, hogy idegen uralom alatt élő véreink legkiáltóbb sérelmei is éveken át orvoslás nélkül maradnak. Sürgették, hogy a népszövetség vizsgálja meg az elnyomott kisebbségek panaszait. Lukács György beszéde révén kijelentette, hogy *Magyarország mindig örökdíj fog elveszített fiainak jogai felett és sohasem szűnik meg felhívni a nemzetek szövetségének figyelmét a jogsérelmek végtelen sorára, még akkor sem, ha ez a kisántántnak kellemetlen és nemtetsző cselekedet.*

József főherceg és a szentesi késműves. József főherceg a napokban látogatást tett Szentesen s ez alkalommal a város legidősebb iparos, Bajkai késműves két művészi kivitelű zsebkézt ajándékozott a népszerű főhercegnek. József főherceg nagy örömmel fogadta az öreg iparos ajándékát s meleghangú levélben mondott köszönetet.

Bethlen-Akadémiát létesítenek. Az Orle a múlt héten, Pápan tartotta meg rendez évi közgyűlését, amelyet Balthazár Dezső püspök nyitott meg. A közgyűlés elhatározta, hogy a protestánsok tudományos életének és irodalmának fejlesztése céljából felkéri a magyar protestáns írókat a protestáns magyar Bethlen-Akadémia létesítésére. Kiss Ferenc, a Kálvineum-bizottság elnöke, a Kálvineum ügyeiről tett jelentést. Bejelentette, hogy a nyiregyházi leány Kálvineum rövidesen megalakul. Szükségesnek látja továbbá, hogy egy református polgári leányiskolai tanárképző alapítsassék. Utána Eöry Szabó Dezső nemzetgyűlési képviselő szólalt fel a protestáns állami segély ügyében, hangoztatta, hogy a lelkesek özvegyének és árvaának gyors segítségére van szükségük.

Véres csata a földárverésen. A napokban kezdték meg a csengelei földek árverését, amelyek Szeged város tulajdonába tartoznak. Az árverésen, amelyen 170 parcella került dobra, közel ezer ember vett részt leírhatatlan izgalomban. Állandóan botok és öklök emelkedtek a levegőbe azok felé, akik túllépték az elhangzott ajánlatokat. Az árverés utolsó napján egy fiatal gazdálkodót, aki magasabb bért ajánlott meg, úgy fejbavágták olmosvágó bottal, hogy bezúzott koponyával eszméletlenül került el. A gazdálkodó hozzátartozói a támadónak ronttak s valóságos csata keletkezett a tömegben. Így tartott ez mindaddig, amíg a bicskák is elő nem kerültek, mert ekkor már a rendőrség is közbelepett. A rendőrség minden támadó eszközt elszedett az árverezőtől. Két hatalmas nyálábra való furkósbottot és félszak bicskát szállítottak be a szegedi főkapitányságra.

Megfigyelik Eskütt Lajos elmeállapotát. A budapesti büntetőtörvényszéken Töreky Géza dr. kuriai bíró tanácsa a múlt héten kezdte tárgyalni a zsarolással és rágalommal vádolt Eskütt Lajos pórét. A vádirat szerint Eskütt megfenyegette a miniszterelnököt és a földművelésügyi minisztert, hogy 24 óra alatt megbuktatja a kormányt, ha nem adnak neki 100,000 dollárt. Ezt a kérését természetesen nem teljesítették. A vádirat elmondja még, hogy Bethlen miniszterelnököt, nagytáji Szabó Istvánt, Bud Jánost és Kállay Tibort Eskütt többek előtt azzal rágalmazta meg, hogy a legutóbbi svájci búzaszállítás alkalmával 14 milliárdot lop-tak. Megrágalmazta Vásárhelyi Béla ítélőtáblabíró, hogy ő a bírót egy vadászfegyverrel megvesztegette. Ugyancsak megrágalmazta Polányi Aladár főügyészhelyettes is, mondván, hogy őt is megvesztegettek. A tárgyaláson Eskütt nagy böbeszédűséggel ismételte meg vádjait, ezúttal azonban főleg Szabó István földművelésügyi miniszterre szórta rágalmaikat. Többórás vallomása után Boronkay Dénes kir. ügyész állott fel szólásra és hangsúlyozta, hogy Eskütt egy beteges képzetekkel felruházott egyén, ezért indítványozza elmebeli állapotának megfigyeltetését. A bíróság ezt el is rendelte határozatának indokolásában pedig kimondotta, hogy Eskütt időnként elmeelhomályosodásban szenved. A tárgyalást az orvosszakértők jelentésének beérkezéig elnapolták.

Fogy az ország lakossága. A központi statisztikai hivatal kiadásában most jelent meg a Statisztikai Havi Közlemények ezévi április—juniusi évnegyedre vonatkozó száma. Eszerint megcsonkított Magyarországon az 1924. év II. negyedében csupán 15,865 házasságot kötöttek, 5378-al kevesebbet, mint ez év első negyedében s 3122-vel kevesebbet, mint a múlt év II. negyedében. Az ezévi II. negyedben kötött házasságok közül 3269 volt vegyes, közöttük 289 keresztény-zsidó házasság. A születések számában az előző év megfelelő időszakával szemben épen olyan jelentős visszaesés mutatkozik, mint ez év első negyedében. Élve született 52,913, vagyis 4262-vel kevesebb. A halalozások száma hasonló kedvezőtlen irányú eltérést mutat az előző évi megfelelő negyeddal szemben. A halottak száma 44,147, 4282-vel több, mint a múlt év megfelelő negyedében.

Három férje halt meg gyors egymásutánban. A berlini rendőrség háromszoros férjiglyakosság gyanúja miatt letartóztatta az 55 éves Krüger Máriát. Krügernek mind a háromszor jóval idősebb férjhez ment nőül, akik aztán rövid idő múlva meghaltak. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy Krügernek a három férfi örökségének megszerzése végett mind a három férjét megölte.

Verekedésbe fulladt a szociálisták háborúellenes gyűlése. A pécsi szociáldemokrata vezetőség háborúellenes propaganda népgyűlést tartott a Sörházban. A gyűlésen Esztergályos János nemzetgyűlési képviselő mondott beszédet. Az egész világ kultúrnépe — mondotta — egyöntetűen hirdeti és keltja bele a mába és a jövőbe: soha többé háborút! Esztergályos e szavaira óriási zaj tört ki. Esztergályos felszólítására, hogy mindenki vigyázzon a szomszédjára, verekedés támadt. Tessényi József dr. ügyeltes rendőrsízt erre figyelmeztette a jelenlévőket, hogy feleseljatja a gyűlést, ha nem áll helyre a rend. Esztergályos folytatni akarta beszédét, de szavai a nagy zajban elvesztek. A rend teljesen felbomlott, mire a rendőrsízt a gyűlést feloszlatta.

A sorsüldözött. A kolozvári VI. hadtest hadbírósa a napokban egy Nicolsburg Miklós nevű debreceni műszerész ügyét tárgyalta, aki rövid idő alatt immár az ötödik ország bírósága előtt állott. Elmondotta, hogy tragédiája Debrecenben kezdődött azaz, hogy barátja volt az oláh tolmács. Az oláhok kivonulása után bezárták a magyarok. Egyesztendei vizsgálati fogság után Zalaezerszre szállították és egy évig tartották ott, majd besorozták a hadsereg egyik munkásszázádába, ahonnan azonban megszökött és bujdosása közben Jugoszláviába vetődött. Névtelen feljelentésre letartóztatták és négy hónapi fogság után Ausztriába toloncolták, miután óvakodott elárulni, hogy magyar állampolgár. Ausztriában, miután engedély nélkül tartózkodott ott, ismét csendőrkézre került és néhány heti börtön után kiszabadult ugyan, de már nem érezte biztonságba magát: Csehszlovákiába menekült, ahol ismét munkába állott. Már feléve dolgozott Kassán, de amikor letelepedési engedélyt kért, rájöttek, hogy nincsenek rendben az iratai, kéthónapi elzárásra ítélték és kitiltották az ország területéről. Átszökött a román határon és megpróbált Kolozváron munkaalkalmat szerezni, de letartóztatták és jogtalan határátlépésért hadbírósgá elé állították. A hadbírósg háromhónapi elzárásra ítélte Nicolsburgert, aki azt kérte, hogy büntetésének kitöltése után engedjék tovább vándorolni Törökországba.

Bonyolult rokonság. Bajorországban egy huszonöt éves fiatal ember feleségül vett egy negyvenöt éves özvegyt, akinek első házasságából egy huszonéves esztendő leánya volt. A fiatal férj ötven éves apja feleségül vette ezt a huszonéves leányt, vagyis fiának mostohaleányát s így saját fiának veje lett. De ugyanakkor a fiatal férj apja révén a mostohaleányának mostohafia lett. A fiatal férj felesége saját leányának anyósa lett, azonban a leánya egyúttal neki — az anyjának — is anyósa. Ha ebből a két házasságból gyermekek fognak származni, olyan bonyolult rokonsági kapcsolatok állanak elő, hogy a jogászok törhetik majd a fejüket rajta.

A mérges dinnye áldozata. Tasnády-Szűts Albert posta- és távirafőtanácsos felesége váratlanul elhunyt. Dinnyét evett és nem vette észre, hogy az romlott. A dinnye méregtartalma oly gyorsan felszívódott szervezetébe, hogy már nem lehetett megmenteni az életnek.

Fekete gólya. Ritka madár került terítékre a napokban Tiszaugon. Fekete Pál gazdálkodó egy fekete gólyát lőtt, amely a Tisza fölött keringett, sűrűkézve a napfényben. A fekete gólya igen ritka madár az Alföldön, évtizedek is elmúlnak, anélkül, hogy erre a tájra vetődne egy-egy közülük.

Laknak-e a Marson? A dróttalan távirószolgálat hivatásos angol szakértői nagy lelkesedéssel érdeklődnek a Marssal való érintkezés sikere iránt. Kanadai jelentés szerint Point Grey állomáson titokzatos jeleket hallottak, amelyeket semmiféle kulccsal sem tudtak megfejteni. A dróttalan táviró hallgatói az ország más részében is hallottak különös jelzéseket. Sokan azt hiszik, hogy a Mars lakói adnak le jeleket a Földre, tudományos körökben azonban mosolyognak ezen. A csillagászok véleménye szerint gyakorlati bizonyíték nincsen arra, hogy a Marson értelmes élőlények laknának. Az e téren való kutatást tehát ők inkább a dróttalan táviró szakértőinek engedik át. Sir Oliver Lodge és Low egyetemi tanár véleménye szerint, bár a Marssal való érintkezés lehetségessé válhat, a Marson lévő élet teljesen különbözik a mi csillagzatunk életétől s ennek következtében a Mars-lakók aligha fognak válaszolni a földi kezdeményezésre.

Egy anya megáldotta, hogy fia öngyilkos lett. Sopronban Fekete György dr. kereskedő, öngyilkos lett. Öngyilkossága előtt gondja volt arra, hogy Eperjesen lakó özvegy édesanyját megkímélje vezetés tetteinek gyászhiretől. Későbbi dátumokkal keltett leveleket hagyott hátra, amelyeket halála után kellett volna annakidegen az özvegyasszony címére elküldeni. Közben özvegy Feketénél sürgöny érkezett Sopronba, hogy értesítsék, mi történt György fiával, mert az elmúlt éjjel megáldotta a halálát. Erre értesítették, hogy a fia csakugyan meghalt. A hetvenes asszony azonnal vonatra ült és Sopronba utazott. Megérkezve, elmondotta, hogy teljes bizonyossággal tudott mindent, sőt idősebbik fiának azt is megmondta, hogy György fia öngyilkos lett.

Halálos gombaméregzés. Megrendítő tragédia történt az elmúlt napokban Álmosdon Nagy István ottani földműves családjában. Nagy István sokgyermekes szegény ember volt, aki nehéz munkával kereste mindennapi kenyerét, azonban minden szorgalma és igyekezete dacára sem tudott öt gyermekének megfelelő táplálkozást nyújtani. Pár nappal ezelőtt kimentek az erdőre gombát szedni, hogy így pótolják a szűkös táplálékot. A gombát Nagy Istvánné el is készítette és abból jóllakott az egész család. Pár óra múlva azonban a két legkisebbik gyermek, majd később az egész család rosszul lett. Néhány óra múlva a hathónapos kis gyermek, majd pedig a 16 hónapos rettenetes kínok között kiszivedett. Megbetegedett Nagy István, azonkívül a felesége is, továbbá igen súlyos és életveszélyes az állapota a 14 éves Róza, az 5 éves Piroksa és a 3 éves Ilonka leányuknak is.

Porrá égett egy zsúfolt autóbusz. Owerijssel hollandi tartományban, a Heino és Raalte közötti országúton súlyos automobil szerencsétlenség történt. Egy zsúfolt autóbusz, amely egy búcsúról tért vissza Heinoba, eddig ki nem derített módon kigyulladt és néhány másodperc alatt tőkéletesen elégett. A kocsiiban leírhatatlan pánik tört ki, minthogy a kocsi két ajtaja le volt zárva és a kulcsokat a nagy rémületben nem találták meg. Arra haladó kerékpárosoknak sikerült néhány személyt a kocsi ablakain keresztül kihúzni. A többi utas porrá égett, úgy hogy az áldozatok pontos számát nem is lehet megállapítani. Hat holttestet mégis sikerült felismernek. Az egyik utast ülőhelyzetben, teljesen elszenevedve találták meg a kocsi belsejében. A soffort és a néhány megmentett utast súlyos égési sebekkel kórházba kellett szállítani.

Egy drágálatos csemete, aki másfélmilliárdot lopott az apjától. Bachrach Aladár ismert budapesti ékszerész feljelentést tett a rendőrségen a saját fia, Bachrach Albin ellen, aki tőle másfélmilliárdot sikkasztott és megszökött. A rossz útra tért gyermek állandó látogatója volt a budapesti éjszakai mulatóhelyeknek, könnyűvérű, festett nők társaságában dőzsölt, szórta a pénzt, gyakran lejárt a síófoki kaszinóba, ahol a hatóságok érthetetlen közönye miatt megdöbbenő méretekben folyik a szerencsejáték. Itt legutóbb egyetlen éjszaka 210 milliót veszített. E büntényekön azután maga is elzülött s most az apját is meglopta. A rendőrség keresi.

Üzenet a könyvrendelőknél.

(Sz. L. Galapuzta.) A Sárga csikó 24.000 K; A piros bugyelláris 24.000 K; A Szép molnárné elfogyott. Előfizetését december hó 31-ig rendezte. — (4747. előfizetés.) Szakkönyv a műtrágyák használatáról 18.400 K; Rádi-Sporzon: Szélmotorok 38.000 K. — **Többeknek.** Gyártság: A szántóföld helyes művelése 35.200 K; Schandl: Szarvasmarhatenyésztés 35.200 K; Ipari vegyészlet 52.000 K; Nyáry Antal: János kálváriája 32.400 K; A gyimesi vadvirág, a tót leány című színművek kötetenként 24.000 K postaköltséggel együtt. — (Ifj. G. Gy. Somogyharsány.) Idegen szavak szótára portóval 13.000 K, a második könyvet nem ismerjük. — (O. F. Szentlőrincbáta.) Gyulai Pál költeményei ki-fogyott.

AZ ALVÓ VŐLEGÉNY

Elbeszélés. Irta: Zsoldos László.

3. folytatás.)

Szóval szegény Szakács hiába próbált a legszentebb érzelmekkel Magdus közelébe férközni, nem ért el vele mást, minthogy egy csomó házi zsörtölődésnek lett akaratlanul is az okozója s Kecskéssy meg a felesége ilyenkor úgy ütögették le egymásnak a kártyáját, akárcsak valami tökfikóval. A hölgyek egyébként (mert annyira nyíltan még sem mertek vagy nem is akartak fellázadni a családfő izlése ellen) mindig lekötözött nyájassággal fogadták és kedves hangon beszélgettek, tréfáltak, mókázta, sőt Magda még kacérkodott is olykor vele; de azért — hisz' a nőknek ilyesmihez kitűnő érzékük van — állandóan bizonyos távolságban forgatták maguktól.

Ez a játék bizony kicsit kegyetlen dolog, de hát egy húszesztendő, érett, szép nagy leánynak, aki már mindenáron férjhez szeretne menni s a beléje oltott izlésnél fogva egyrészt ő rostál meg mindenkit, másrészt pedig a szegénysége miatt a férfiak az ő pénztelen fiatal báját rázzák keresztül a rostán, mondom, egy ilyen örökös, feszült várakozásban élő nagy leánynak szinte idegcsillapítója az ilyen idegcsiklandozási játék.

IV. FEJEZET.

A tavalyi előkelő bálokkal Kecskéssy mama már főültsült egyszer. Következésképp az ideai farsangi estéket tehát (különös tekintettel arra, hogy őt bálnál több mulatságba semmi esetre sem engedti menni őket a családi pénztárca) úgy kellett összeválogatni, hogy lehetőleg az előkelőségből se sokat veszítsenek, de azért mégis minél több kilátás nyílhassek belőlük az anyakönyvi hivatal felé.

Ha már egy takarékos anya egyszerre két selyemruhára valót vásárol a Garay-téren, nem is szólván a hozzávaló díszről, csipkéről, meg a keztyű, cipő, legyező s Melanie részére egy teljesen új belépő, valamint a bérkocsi, mely a legbosszantóbb kiadás: a belépti jegyek költségéről, akkor, úgy vélem, ez az anya már joggal megkövetelheti a sorstól azt a kis viszontszolgálatot, hogy ennek a sok pénzkidobásnak a fejében, ha kettőt nem, hát egyelőre legalább egy vót is kaparinthasson. Mondjuk Magdus számára, mert ő a sorban első.

Kecskéssy Jenő ugyan jobban szeretne volna, ha a piknikek, vagy ha már nem a piknikek, de legalább a Pannoniaklub, meg az Almádi-kör táncestélye helyett a felesége valami olyan helyre is viszi a leányokat, ahol nemcsak városi, meg állami, hanem ezeknél jobban kereső tisztviselők vagy jobbmodú iparos emberek is megfordulnak. Föl is hozta mindjárt példának a magántisztviselők bálját, meg — ezúttal már nyomatékosabban, mint ahogy tavaly tette — az «Első Magyar Fölszerelési» gyár hivatalnokainak és személyzetének tombolával egybekötött — tehát (magyarázta az apa) kétségtelenül nagyon mulatságos táncestélyét; hanem a Berbeöty nemzetségből leszármazott életpárja már megint úgy szisszent föl ezeztől a nevektől, mintha tübe ült volna.

— Szent Isten, Jenő, csak nem akarod mindenáron összehozni a leányaidat valami bárdolatlan iparosokkal?

— De édes lelkem, — érvelt a mérnök és nagyobb bizonyosság okáért a szívére tette a tenyerét — hiszen én is ott vagyok a gyárban már tizennyolcszötendő óta. Hát már csak igazán el kell jönnötök egyszer a kollégáim közé egy kicsit táncolni. Hiszen kinéznek a hivatalomból, ha ilyen gögősek vagyunk.

Magdus elfintorította az orrocskáját, Melanie, akinek a szemében nem a társaság volt a legfontosabb, hanem a tánc, fontoskodva hűzta össze a kedvesen ívelő, barna szemöldökét:

— Attól függ, apukám, hogy hol lehet jobban mulatni. A mérnök élénken felelt:

— Ami a mulatást illeti, édes fiam, hát biztosítalak benneteket, hogy a mi táncestenken ti lennétek a bál királynői. Körülrajongnának benneteket azok az emberek, Magdus, körülrajongnának!

— Különösen Szakács — húzta föl a tokját a mama.

— Eh, anyus, az nem is táncol, biggyesztette föl Magdus az ajkát.

— Különben is, — folytatta az apa, — már a főmérnök is meginterpellált, hogy mért nem viszlek el már benneteket a Fölszerelési bála. Hát mit mondjak neki? Azt, hogy nektek az közönséges?!

— Mit avatkozik ilyesmi a főmérnök? — fortyant föl Magdus. — Ez nem hivatalos ügy.

— No-no, babuskám: nőtlen ember. És már hallotta a híreket, hogy milyen csinos fruskák vagytok. No, még most sem jöttök el, mama?

A jó asszony kérdően pillantott az urára:

— Wex-ről beszélni? Hisz' az már agglegény.

Kecskéssy elnevette magát:

— Vagy: még. De ő csak gyűjtőnév. Van hét-nyolc jóízűtész, házassulandó fiatalember a háta mögött.

Csend. Melanie, aki lép a Schöberl-székben pihentette az írógépelés közben megfájdult hátát, ábrándosan nézett föl a mennyezetre:

— Én nem akarok férjhez menni. Én táncolni akarok.

Magdus, magasra kapván a markában szorongatott vajaskenyeret, hangosan s kicsit idegesen kacagott:

— Én előbb táncolni, azután férjhez menni. És aztán (jókorát harapott a kenyérből) tovább táncolni!

— Látod, — nézett szemrehányólag a feleségére Kecskéssy. Itt van egy tisztességes ember, majdnem akkora fizetéssel, mint az enyém, aki akármelyik pillanatban elvinné és akkor te ilyen elvekre tanítod a leányodat. Ez ostobaság, édes lelkem, bocsáss meg, de bosszantó ostobaság.

A mama, lassan kevergetve maga előtt a csésze kávé (mert előbb megvárta, amíg kihül), lassan egy percig küzködve nézett maga elé. Aztán, mint aki most valami nagy áldozatot hoz a szerelmének, gyöngéd pillantást vetett az urára:

— Nem bánom, Jenő, az «Almádi» helyett elmegyünk az idén a «Fölszerelési» mulatságára. Nem akarom, hogy valaki még meggorroljon rád én miattam.

V. FEJEZET.

Január huszonegyedikén volt a városi bál, a bogárszemű Melanie első bemutatkozása a nyilvánosság ragyogó sikos parkettján. A Garay-téren vásárolt májszínű selyemruhácska, amit Kecskéssy-mamának sikerült mindenestül tíz koronából előállítania, oly pompásan illett a Kecskéssy-leány barna hajához és rózsás úde arczsinéhez, hogy valóságos feltűnést keltett vele. Az aranyárga hajú Magdus is nagy-szerűen festett a halványkék lenge ruhában.

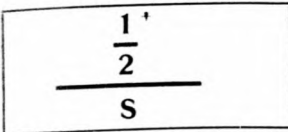
Táncosan nem is volt hiány, s a Kecskéssy-nővérek úgy forogtak egész éjszaka a Vigadó nagytermében, akár a váltópézn.

A Kecskéssy-leányok is addig forogtak úgyszólván közkezen egész éjjel a városi bálon, amíg hajnalban megint csak vissza nem kerültek az anyjukhoz anélkül, hogy bárminő, mélyebb nyomot hagytak volna valakinek a lelkében. Szép két leány; kár, hogy elfelejtettem a nevüket — ez volt ezen a zajos éjszakán minden diadaluk.

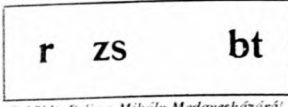
REJTVÉNYEK

1. Betűrejtvény.

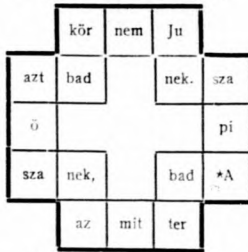
(Beküldte Flink György Budapestről.)

3. Betűrejtvény.

(Beküldte Belicza Mihály Medgyesházáról.)

2. Szótagrejtvény.

Megfejtendő lógrász szerint.
Kezdet *gal jelölve.

(Beküldte Unatényi István
Ipolyecéről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 38-ik számunkban közöljük.

A 32-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Betűrejtvény: **Kinizsi Pál.**

2. Talány: **Parázs.**

3. Pótlórejtvény: **Karthágó.** (Kar, vas, vár, térkép, hold, virág, gálya, Pó.)

Megfejtették: Ifj. Bene Lajos, Ábrahám Erzsébet, Diószegi Lajos, Batta Sándor, Takáts Júlia, ifj. Albert József, Kiss Elek, ifj. Urbányi Ferenc, Marosi Ferenc, Asbóth Mancika, Mészáros Árpád, Hornyák Etelka, Ábrahám Juliska, Ábrahám Ilonka, ifj. Nagy János, ifj. Orbán István, Olajos Gáspárné, Csécs István, Krivácska István.

Jutalomkönyvet nyertek: **Krivácska István (Kunágot), Olajos Gáspárné (Kistelek), ifj. Nagy János (Vásárosdombó), Mészáros Árpád (Bicske), Takáts Júlia (Felsőgalla).**

A 33-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

TRÉFÁK

Az önbeismerés.

Egyik nagy uradalomban filmfelvételt csináltak. Az istállóban járt az operatőr, hogy kiválassza a képhez szükséges állatokat.

Egy maszatos béres gyerek mellé kíváncsiskodik:

— Tessen mondani, nem lehetnék én is a kiben...?

— Nem, fiam, — most csak marhákra van szükségem.

Mire a béres gyerek élénken vágott közbe:

— Marhákra-e? *Hátszen én se vagyok a legokosabb!*... (V. L.)

A védelem.

Valami könnyű testi sértési ügyben citálta be a járásbírósg a jöképü tulajdonai magyart. Meg is jelenik pontosan egy étkelen nagy farkósbottal. A szolga beszóllítja. A magyar fogja a farkós botot és indul a tárgyalóterembe.

— Nem szabad a botot behozni, — figyelmezteti a szolga.

— Nem addig van a' — szabadíék a magyar, — én már csak beviszem.

— De bizony nem hozza be kend — erősködik a terem-szolga.

A magyar nem tágit.

— Be viszem én bion...

A nagy zajra kijön a bíró:

— Na kicsoda láрма van itt?

A derék magyar méltatlankodik:

— Tessen látni tekintés uram: nem engedi, hogy bevigyem a botomat.

— Hát mit akar kend azzal a bottal?

— Hogy mit akarok-e? Hát itt áll a *behívó cédulán, hogy védelmemről gondoskodhat.*

Alig tudták megértetni a magyarral, hogy *«ügyvédi védelem-ről»* van szó. (V. L.)

Arankairtás.

Egy túl a dunai községben a bíró maga elé citálta a kisbíróé és keményen utasította:

— Hallja kend, kisbíró, vegye hóna alá a kis dobot és tudassa a néppel, hogy irtsa az arankát. Megértette kend?

A kisbíró bólintott, hogy tudja miről van szó. Hogyne tudná, hiszen csak érti a szót! Főlkapta a kis dobot és így hirdette ki a bírói parancsolatot:

— Adatik tudára mindeneknek gazdáknak és zselléreknek, a község határában bujdosó *Aranka nevű cigányasszonyt tüzzel-vassal ki kell irtani*, mivelhogy ez az átkos és bűbajos kuruzsló asszony megbabonázta a jöherevetést, megrontotta a földeket. Tehát emberek, asszonyok, most már mindenki tudja, mi a kötelessége.

De nem is járt azóla azon a vidéken — *kőborcigány!* (V. L.)

A mérték.

Abban a bizonyos dunántúli községben, ahol valamikor agyonverték a «ketegő mennyköt», most a legújabbban az történt, hogy kiszáradt az ökorítató kút. Kutat csináltattott tehát az érdemes község a marhalegetetón s hozzá természetesen vályut is. Az előjáróság teljes számban vonult ki a kút ünnepélyes átvételére s amint nézdelik, egyszerre megszólal az egyik esküdt:

Ammondó volnék, hogy a *vályu keskeny!* Valamire való ökörnek nem fér el benne a feje!

Megint nézik, nézdegélik, egyszerre csak az öreg bíró bele-dugja a fejét a vályuba, meg visszakapja s kijelenti:

— Na má', Estók komám, nincs igaza keenek! Ha az én *fejem hefefer, ihatik ebbü a legnagyobb ökör is!*

És ebbe aztán meg is nyugodtak. (V. L.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak augusztus hó 31-én.)

Gabonvásár. 76 kg.-os tiszavidéki búza 395—400.000, pestmegyei és dunántúli 392.500—402.500, 78 kg.-os tiszavidéki 402.500—407.500, pestmegyei és dunántúli 400—405.000, rozs 322.500—327.500, takarmány-takarmányrpa 390—420.000, sorárpa 460—490.000, ózab 360—380.000, újzab 335—350.000, morzsoló tengeri 380—385.000 korona métermázsán-kint. **Lisztárak:** A budapesti malinok 7000 koronás búzaunlláslisztbázison szabták meg a lisztárakat, a keetes lisztéit 6250, a 6-oséit 6150, korpá-ért 2600 koronát kérnek zsakkal együtt. Üzlet azonban csak másodikéit lisztekben volt, ahol kisebb tételek cseréltek gazdát és pedig a dupla-nullás 6300—6500, a nullás 6200—6300, a 2 es 5800—5900, a 6-os 4900—5100 koronával kilo-grammonként zsakkal együtt, vidéki malomban.

Takarmányvásár. «etszésna, elsőrendű ó 135—150.000, másoc-rendű ó 106—135.000, harmadrendű csomagolásra 50—105 000, muhar-szésna 100—155.000, lucernaszena 160—240.000, lóhereszena 160—230.000, zabostükköszénna 140.000, takarmányszalma (zab) 70.000, zabtakarmány 130.000, alomszalma 55—83.000, zsupszalma 90—95.000 K métermázsán-ként, zsupszalma, 1 kéve 4000—5000 korona.

Vetőmagvak. Fehérbab 4350—4550, mák 13.000, bükköny 2500, szöszösbükköny 7000—7200, Viktória borsó 4500, expresszborsó 5000, ósi borsó 4000—4200, nagyszemű lencse 7—8000, középminőségű 4—5000, bihari könnyű lencse 2500—3000, kendermag 4200, lenmag 6200—6300, napraforgó 4000, köles 2900—2800 korona kilogrammonként állomásról.

Gyapjúpiac. Árak: 40—42.000 K között változnak kilogrammon-kint minőség szerint szennyes állapotban.

Háziipari nyersanyagok. Fűzvesző. A fűzvesző kitermelése folyamatban van, hantolt állapotban. A termés minőségileg jóval felül-mulja a tavalyit, mennyiségileg azonban alatta marad. A pénzszűke miatt a kosárfonó üzemek egyelőre nem vásárolnak, a termelők is tartózkod-nak az eladástól, mert a kosárfonó üzemek által felkínált árak még a termelési költségeket sem fedezik. Árak állomásról métermázsánként a következők: elsőrendű tiszai fűz, apró 1.000.000, közép 700.000, vastag 500.000, botvesző 400—450.000 K. *Gyékény.* Nyers gyékény métermázsánként 80—100.000 korona termelő állomásról.

Vágómarhavasár. Ökör, legjobb 17.000—20.500, kivételesen 21 500 22.000, közepesminőségű 13.000—16.500, gyengébb 6500—12.500, bika 16.000—19.000, kivételesen 19.500—20.000 gyengébb 11.000—15.500, tehen jobb minőségű 15.000—19.000, kivételesen 19.500—20.000, gyengébb 6800—14.500, kicsontozni való marha 5300—7000 korona kilogrammonként elő-súlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 22—25.000, közepes 24—26 000, nehéz 25—27.000 korona kilogrammonként elősúlyban.

Lóvásár. Elsőrendű jobbminőségű háts 900—4.500.000, könnyebb kocsiló 1.000.000—16.000 000, igás kocsiló, nehéz 5.500.000—14.000.000, igás kocsiló, könnyű 5.100.000—8 500.000, öszvér 2.900.000, alárendelt minőségű lovak 6.000.000—6.500.000, vágólóvak 1.500.000—2.600.000, számár 1.000.000 korona.

Baromti és tojás. Csrke, párja 30—100.000, tyúk, párja 95—130.000, hizott ruca 40—45.000, hizott pulyka 45.000, libamáj 60.00—90.000, lúdzsír 70 000 korona kilogrammonja, tojás darabja 1400—1700 korona.

Bor. A borpiac helyzete az elmúlt héten nem változott. Az árak a termelőknél tovább is tartottak, üzlet azonban nagyon kevés jött létre és ez is csak alacsonyfokú borokban. 10 fokos borok ára a termelőknél 8500—9500 koronáig minőség szerint, magasabbfokú borok ennek megfelelően drágábbak. A nedves időjárás a koránéző szőlőknél helyenkint éreztette kárát. Egyébként a szürreti kilátások nem változtak.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 4000, petrezselyem 4000—5000, vöröshagyma 3000—3600, fokhagyma 6000—14.000, cékla 3000—4000, fejeskáposzta 1500—4000, kelkáposzta 2000—4000, rózsaburgonya kicsinyben 2000—3500, nagyban 140—240.000, fehérburgonya kicsinyben 2200—2600, retek 3000—4000, uborka 1000—4000, paradicsom 600—1000, zöldpaprika 2000—4000, tök, 600—1000, zöldborsó, hüvelyes 10—12.000, karfiol 12—20.000, zöldbab 2000—3000, torma 18—40.000, sóska 2000—3000, sennót 4000—5000, sampion-gomba 40—80.000, alma 4—12.000, körte 10—28.000, szilva 2000—8000, szőlő 12—20.000, barack, ősz 10—25.000, dinnye, görög 900—2000, dinnye, sárga 1200—5000 korona kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 6000—6400, tejszínhab 48—55.000, tejfel 22—28.000 korona literenként, vaj 65—90.000, nagyban 60.000, tehénturó 16—20.000, juhturó 40—46.000, ementáli kicsinyben 72—90.000, nagyban 62—66.000, grói kicsinyben 60.000, nagyban 40—44.000, trappista kicsinyben 48—56.000, nagyban 32—35.000 korona kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1924 szeptember 2-án. 1 angol font 346.000 K, 1 dollár 76.850 K, 1 francia frank 4193 K, 1 cseh korona 2297 K, 1 román lei 380 K, 1 szerb dinár 987 K, 1 osztrák korona 1-08 K, 1 olasz lira 3422 K, 1 svájci frank 14.500 K. Zürichben 100 magyar koronáért 0.0069¹/₂ svájci frankot fizettek. — **Arany- és ezüstpénzek:** Hűszkoronas arany 330—350.000 K, ezüst egykoronás 5600—5800 K, ezüst forintos — K.

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**
Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felölős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**
Felölős kiadó: **Bak Imre.**

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű

szőlőpermetező

szénkezezők, hāti és egykezes kéntporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetők

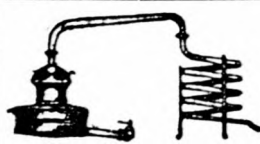
SZONTÁGH PÁL rézárugár Bpest, IX., Üllői-út 19.

Levelek és rendelések gyors és pontos elintézése miatt **TERÉNYI SAMU** céglőnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

HARRACH OTTÓ

ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Eötvös-utca 6.

Birtokok nagy számban előjegyezve, a t. gazdaságosság bizalommal forduljon hozzám, minden igényt módomban áll kielégíteni.

Máthé András
vörösréz-árugár
Ujpest,

Károly u. 11. Tel. 140-06. Pálinkafőző üstöket, finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a legprimább kivitelben állandóan raktáron tartok.

Megbízható jó minőségű árut a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a
«**HANGYA**»
vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephair, szövet, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Mezőgazdasági

gépek és eszközök,

ekék, boronák, vetőgépek, szecsavágók, répa-
vágók, kukoricamorzsolók, teljes cséplőgarnitúrák,

motorok, malmok.

Wohanka és Társa Utóda R.-T.

Mintaraktár:

Budapest, V., Vilmos császár-út 76.

Kérjen árajánlatot!

Legjobban az jár, aki a

„**VASÁRNAP**“-ban hirdet.

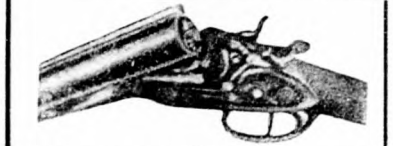
Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi, női és gyermekcipők, box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„**HANGYA**“ ruházati és díszműárusztályánál.

MIKÉP LESZEK ERŐS ÉS EGÉSZSÉGES?

Ha egészségre nincs rendben, ha ideggyenge, vérszegény, elerőtlenedett, kimerült, fáradt, beteges, ideges, izgatott, álmatlan, étvágytalan, lesoványodott, ha ideges szívű, ideges gyomorú bántja, ha friss életért akar kérje fenti című nagyon tanulságos könyvet. Díjtalanul küldi azt kívánatra a **NUTRIGÉN VÁLLALAT** központja, Budapest, VII. ker., Kertész-utca 50 a. sz.

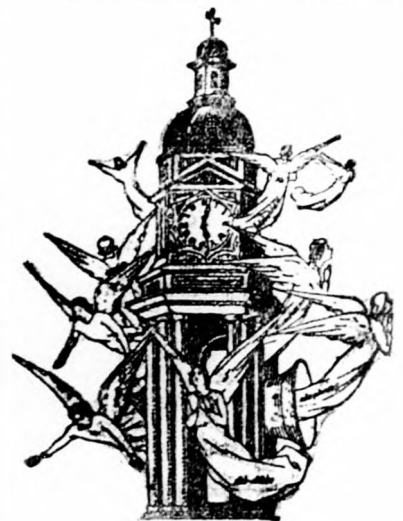

MRAVKÓ JÓZSEF
puskaműves és fegyverkereskedő

Budapest, VII., Károly-Körút 9.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a
HARANGMŰVEK R.-T.
„ECCLESIA“ ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.